

۱۴ زندگی استان

یادداشت

ضعف مدیریتی گذشته و شانس دوباره جهش

 <div>لرستان در هشت سال گذشته با مشکلات و کش و قوس‌های زیادی روبه‌رو بوده است. هرچند در چهار سال اول دولت روحانی اتفاقات خوبی در استان رخ داد، اما</div>	<div><div>ایرجعبدی</div><div></div></div>
<div>نماینده مردم خرم‌آباد و چگنی</div>	

متاسفانه در چهار سال دوم، بخت بالرستان یار نبود و میزبان بدترین اتفاقات و رخداد‌های اقتصادی، عمرانی و... بود. به گونه‌ای که بسیاری از پروژه‌ها و واحدها تعطیل و یا حتی از دور خارج و حجم زیادی از نیروهای کار در استان نیز بیکار شدند.

از سال ۹۲ تا سال ۹۶، پیشرفت خوبی رادر ایجاد مرغداری صنعتی در استان شاهد بودیم و این یعنی جهش بزرگ. در واقع به این شکل کشت و صنعت استان احیا شد، به سرانجام رسیدن گلخانه دیناروند، اجرای مرغ ماهان در چگنی (مرغ‌مادر)، آغاز پروژه آژادراه خرم‌آباد - بروجرد، راه‌آهن و... از جمله کارهای خوبی بود که در این استان انجام شدند.

علاوه‌بر این، سد ایوشان در همان زمان راه‌اندازی شد. برای پروژه راه‌آهن نیز تونل‌های مسیر احداث شدند و نقشه راه مشخص شد، طرح توسعه فرودگاه خرم‌آباد به شکل فرودگاه بین‌المللی نیز اجرایی شد و توسعه، طولانی‌کردن باند پرواز، اعتبار، تجهیزات و... همه در آن زمان اتفاق افتاد.

راه‌اندازی بیمارستان شهید رحیمی در خرم‌آباد، شروع به کار بیمارستان ۵۰۰ تختخوابی نیایش، راه‌اندازی رادیوگرافی در کوی بسیج و کلنگ‌زنی لاستیک‌سازی خرم‌آباد نیز از دیگر اقدامات و پروژه‌هایی بود که در چهار سال اول دولت به سرانجام و بهره‌برداری رسید.

اما متاسفانه در دوره دوم دولت روحانی کارها به‌خوبی پیش نرفت و بسیاری از پروژه‌ها به تعطیلی کشیده شدند که پارسیلون با ۵۰۰ نفر نیروی کار و صدر فولاد از فعالیت ایستادند، روند احداث لاستیک‌سازی خرم‌آباد متوقف شد، نیروگاه خرم‌آباد تنها قسمت گازی آن افتتاح شد که بخش بخار آن هنوز به اتمام نرسیده است.

گاو‌داری ۳۰۰۰ راسی نیز متاسفانه نتنها

به بهره‌برداری نرسید، بلکه به تعطیلی کشیده شد، راه آهن نیز تعطیل شد، سد معشوره که نیاز اورژانسی استان بود و حتی روی خوزستان هم تأثیر مثبت می‌گذاشت نیز متاسفانه تعطیل شد.

ضعف عملکردی و وضعیت لرستان در

دوره دوم دولت روحانی چندین دلیل دارد

که اولاً از طرف مسؤولان استان پیگیری

جدی برای پروژه‌ها به عمل نیامد و دوما

پروژه‌های دیگری در اولویت دولت قرار

گرفتند که باز هم ضعف مدیریتی در

اینجا باعث شد تا نتوان پروژه‌های

مهم و کلیدی را جزو لیست اولویت‌دار

قرار داد.

در رابطه با سد ایوشان، مشکل اصلی

به نمایندگان مردم استان در مجلس

برمی‌گشت که به دلیل اختلاف نظرهایی

که وجود داشت، باعث شد تا این پروژه

حیاتی استان تعدیل شود و عملاً کارایی

خود را از دست بدهد.

بحران مدیریتی در استان باعث به

وجود آمدن و شکل گرفتن وضعیت

استان در چهار سال دوم بوده است

و علاوه بر بحث مدیریتی در سطح

استان، نمایندگان استان در مجلس

شورای اسلامی نیز به‌خوبی عمل نکردند

و همین امر باعث شد تا بسیاری از

پروژه‌ها که می‌توانستند در همین دور به

سرانجام برسند، به‌راحتی متوقف یا حتی

به تعطیلی کشیده شوند.

در حال حاضر نیز دولت ریئسی ِ یک

فرصت خوب برای استانی همچون

لرستان است و دستداران و مسؤولان

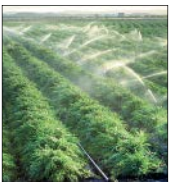
ارشد استان و نمایندگان مردم در

مجلس شورای اسلامی می‌توانند از این

فرصت استفاده و بهترین جهش‌های

اقتصادی، اجتماعی و عمرانی را در استان

ایجاد کنند.

لرستان؛ تشنه سرمایه‌گذاری

لرستان در حوزه‌های کشاورزی، دامپروری، کشت زعفران، چرم و... دارای ظرفیت‌های بسیاری است اما آن‌طور که رئیس سازمان برنامه و بودجه این استان می‌گوید: «چون زیرساخت‌های اساسی مانند سد، فرودگاه، سیستم حمل و نقل و... فراهم نیست، این ظرفیت‌ها بگر باقی مانده‌است و باید سرمایه‌گذاری دانش بنیان صورت بگیرد.»
سهمانه حسن پور می‌گوید: «لرستان ۸۰۰ هزار هکتار اراضی کشاورزی دارد که به دلیل کمبود آب این اراضی شاهد مهاجرت نسل جوان استان هستیم.»

میثم اسماعیلی

گروه جامعه و استان‌ها

نشسته‌ایم تا به نوعی به یک شمایل کلی از وضعیت این استان برسیم. این گفت‌وگوها همچون یک نظام پایشی می‌تواند کمک خوبی برای آسیب‌شناسی وضعیت کنونی لرستان باشد؛ سنج‌های که می‌تواند محور سیاست‌گذاری‌های کلان در لرستان قرار گیرد. بنابراین مدیران آینده‌ای که تا چند روز دیگر سکان نهادهای تصمیم‌گیر را در دست می‌گیرند باید پیش از گذشته به کمبودهایی که شهروندان این استان را تهدید می‌کند توجه کنند و با برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت به فکر رفع آنها باشند.

رکورددار بیکاری در ایران

لرستان سرزمین گنج‌های پنهان، شقایق‌ها و پل‌های تاریخی است. این تعریف نه که واقعیت نداشته باشد اما کاربردش تنها در بروشور توره‌ای گردشگری است. این تعریف کارت‌پستالی تنها برای مسافرانی کاربرد دارد که قرار است چند روزی در این استان سیر کنند اما این استان شگفت‌انگیز صاحب رکورد‌های دیگری هم هست که در کمتر بروشوری ثبت می‌شود. آمارهایی که مردمش آن را به زلالی هوای کوهستان‌هایش درک می‌کنند. نزدیک به یک دهه است که نام این استان همواره در صدر جدول بیکاری قرار دارد. در چند سال گذشته وضعیت اشتغال در این استان تکانی نخورده‌است. همین موضوع باعث شده در همه این سال‌ها لرستان در صدر جدول مهاجرت هم قرار بگیرد. بدیهی است، کار که نباشد، ماندن معنا ندارد. مهاجرت از لرستان حالا به گونه‌ای است که طی پنج سال نزدیک به ۶۴هزار نفر از این استان خارج شده‌اند. آمارهای بیکاری اما تفاوت چندانی نداشته‌است. هشت سال از یک دهه گذشته، این استان در صدر جدول بیکاری قرار گرفته‌است! اما نگاهی به نرخ بیکاری در این استان نشان می‌دهد طی سه سال گذشته این نرخ با افزایش قابل‌توجهی همراه بوده‌است. درحالی‌که سال ۹۶ این نرخ براساس نتایج طرح آمارگیری نیروی کار ۱۲/۵درصد بوده که این عدد در سال ۹۹ به ۱۵/۲درصد رسیده‌است. این در حالی‌است که حتی داده‌های مرکز آمار ایران نسبت به آمارهای «طرح آمارگیری نیروی کار» از وضعیت تلخ‌تری حکایت دارد. این مرکز سال گذشته عنوان کرده‌است در سه‌ماهه نخست سال ۹۹ لرستان با ۲۱درصد بیکارترین استان کشور شده‌است. جالب این‌که مسؤولان استانی این آمار را بزرگنمایی می‌دانند و از سوی دیگر برخی از اقتصاددانان نیز معتقدند عدد‌های مرکز آمار عجیب و مشکوک است. آنها ادعا می‌کنند با توجه به شیوع ویروس کرونا مسلمان باید میزان بیکاری افزایش بیشتری داشته باشد.

صعود تاریک لرستان به رتبه‌اول کشوری در سال ۹۹ وضعیت جوانان این استان را بدتر از گذشته کرد. بر اساس آمار و بررسی عوامل اقتصادی باید به این نکته توجه داشت که مهاجرفرستی لرستان و افزایش نرخ بیکاری در این منطقه وضعیت این استان را بحرانی کرده‌است. نبود بنگاه‌های اقتصادی زودبازده، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری و نبود نهادهای حمایتی مهم ازجمله مشکلات عدیده این استان در ایجاد اشتغال است.

شکست بیکاری با گردشگری

لرستان بهشت گردشگری طبیعی است. از آبشار بیشه، غار کلماکره، دریاچه گهر و دریاچه کیو بگیرید تا تنگه شیرز، آبشار نوژیان، دره خزینه و اشترانکوه استوار. تاریخ هم گواهی می‌دهد این استان از نخستین سکونتگاه‌های انسان بوده و می‌توان بی‌شمار بازمانده‌های تاریخی را در این استان جست‌وجو کرد. ظرفیتی بی‌نظیر برای گسترش گردشگری در لرستان اما این استان طی چند سال گذشته با دو بحران مهم روبه‌رو بوده‌است: سیل و کرونا. اسکندر فلاح‌وند، معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی لرستان به جام‌جم می‌گوید: «در سال‌های اخیر سیل و پس از آن بحران کرونا بیشترین آسیب را به صنعت گردشگری وارد کرده‌است.»

وقوع سیل در فروردین سال گذشته و شیوع بیماری کرونا در اواخر سال ۹۸ و ادامه آن در ایام نوروز سال جدید، خسارت زیادی در زمینه گردشگری به استان وارد کرد، به‌طوری‌که از ابتدای سال ۹۸ تا به امروز، بیش از هزار میلیارد ریال به زیرساخت‌ها، آثار تاریخی و

پتانسیل کشاورزی در لرستان

هر که حتی یک‌بار به طبیعت لرستان پا گذاشته باشد نمی‌تواند تصویر دشت‌های فراخ و پُرآب آن را فراموش کند. نمی‌تواند دل از هوای زلال و کوه‌های چشم‌نوازش بکند. طبیعت به یکی از بهترین سرمایه‌های این استان بدل شده تا جایی که حتی رئیس سازمان جهادکشاورزی لرستان می‌گوید ۴۰درصد اقتصاد این استان مربوط به بخش کشاورزی است. گواه این موضوع در حرف‌های اسفندیار حسنی‌مقدم به جام‌جم آشکار است. آن‌طور که او می‌گوید از نظر تولید کردوی لرستانی‌ها با تولید سالانه ۲۰۰۰ تن رتبه دوم کشور را دارند و از نظر تولید انار با تولید سالانه ۵۷هزار و ۸۷۰

مهاجرت سالانه ۱۲هزار جوان لرستانی

اولین پیامد افزایش بیکاری مهاجرت نیروی جوان از لرستان است. حالا نایب رئیس اتاق بازرگانی لرستان می‌گوید سالانه بیش از ۱۲هزار جوان تحصیلکرده لرستانی به دیگر استان‌ها مهاجرت می‌کنند که بخشی از آن به ظرفیت‌های استان برمی‌گردد. آن‌طور که محمد خاکی گفته بخشی از این مهاجرت‌ها به دلیل ظرفیت زیستی شهر خرم‌آباد است. او معتقد است شهر خرم‌آباد از لحاظ خدادادی طبیعتی دارد که با کمترین هزینه می‌توان بیشترین جذابیت را در آن ایجاد کرد.

استان لرستان با مشکلات زیادی مانند بیکاری، بافت فرسوده و تخریب محیط زیست روبه‌روست.

مدیران آینده این استان برای حل این مشکلات باید به چه مسائلی بیشتر توجه کنند؟

زخم‌های کهنه سرزمین کهن

دشت‌های فراخ، کوه‌های بلند، رودهای روان و سازه‌های تاریخی، برخی از نمادهایی است که هر زمان نام لرستان را می‌بریم به یاد آنها می‌افتیم. استانی در غرب

ایران که جز چند دشت محدود، سراسر آن را کوه‌های زاگرس پوشانده‌است. به گواه یافته‌های باستان‌شناسی، این منطقه یکی از نخستین سکونتگاه‌های اما این نافی محدودیت‌های عجیب این استان در وجود سالن‌های اندک همواره با چالش‌های بسیاری روبه‌رو بوده و هست. از نرخ بالای بیکاری که سبب مهاجرت جمعیت فعال این استان به دیگر نقاط کشور شده تا استفاده کم از ظرفیت بالای گردشگری در لرستان که حالا باعث شده فعالان این حوزه هشدار دهند بسیاری از صاحبان مشاغل در حوزه گردشگری در آستانه ورشکستگی قرار گرفته‌اند. از امکانات کم زیرساخت‌های فرهنگی اعم از سالن‌های سینما و تئاتر و سرانه کتابخانه‌ها تا نرخ بالای جمعیت ساکن در بافت‌های فرسوده و کاهش مولاید در این استان، آن‌قدر که کارشناسان حالا می‌گویند تا چند سال دیگر نیمی از جمعیت این استان سهم سالمندانی خواهد بود که امکان مراقبت از آنها با تداوم شرایط کنونی وجود نخواهد داشت. در این گزارش سعی کرده‌ایم نگاهی به وضعیت کلی این استان با مولفه‌های ذکرشده بپردازیم. پای حرف مسؤولان

نشسته‌ایم تا به نوعی به یک شمایل کلی از وضعیت این استان برسیم. این گفت‌وگوها همچون یک نظام کمک پایشی می‌تواند کمک خوبی برای آسیب‌شناسی وضعیت کنونی لرستان باشد؛ سنج‌های که می‌تواند محور سیاست‌گذاری‌های کلان در لرستان قرار گیرد. بنابراین مدیران آینده‌ای که تا چند روز دیگر سکان نهادهای تصمیم‌گیر را در دست می‌گیرند باید پیش از گذشته به کمبودهایی که شهروندان این استان را تهدید می‌کند توجه کنند و با برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت به فکر رفع آنها باشند.

کمبودی به نام سینما

درست است که این روزها سینما آن صنعت تفریحی نیست که چند دهه قبل بود و ظهور فناوری‌های نوین هنر هفتم را به نوعی به انزوا کشانده اما این نافی محدودیت‌های عجیب این استان در وجود سالن‌های اندک سینما نیست. در بین شهرهای لرستان تنها چهار شهرستان دارای سالن سینما هستند که این چهار سالن نیز در مجموع ظرفیتی بالغ بر ۴۰۰ نفر دارند! این درحالی است که در شهرستان‌های خرم‌آباد، دورود، الیگودرز و بروجرد سینماهای فعال وجود دارند که ظرفیت اسمی هر کدام بالغ بر ۳۰۰ تا ۴۰۰ نفر است.

آن‌طور که فرید رحمتی، معاون فرهنگی و سینمایی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان می‌گوید: «در شهرستان‌های کوه‌دشت، پلدختر و نورآباد، سینما وجود ندارد با این حال سالن‌های ادارات ارشاد در این شهرستان‌ها را به سیستم دیجیتال مجهز کرده‌ایم تا بتوانیم بخش فیلم را داشته باشیم.» در این شهرستان‌ها در حال حاضر امکان ایجاد سینما وجود ندارد و شاید با این راهکار و رازنزی‌های مدیرکل ارشاد استان سالن‌های مجتمع‌ها ارشاد در شهرستان‌ها طی تجهیز شدن به سیستم

پخش دیجیتال به سالن سینما تبدیل شوند.

فرید رحمتی به جام‌جم می‌گوید: «تمامی سالن‌های ادارات فرهنگ

و ارشاد در شهرستان‌های ازنا، کوه‌دشت، پلدختر، نورآباد و حتی رومشکان نیز در صورت تأیید کمیسیون ماده ۵، به سینما تبدیل

می‌شوند و با نصب دستگاه دیجیتال قابلیت پخش فیلم را خواهند

داشت.» چاره دیگر این کمبود به باور معاون فرهنگی و سینمایی

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی لرستان سینمایی سیار است که در

صورت وجود سالن ایمن می‌توان دستگاه پخش را در سالن نصب کرد.

وضعیت سالن‌های تئاتر در لرستان هم کم از وضعیت سینماها ندارد

به‌طوری‌که خرم‌آباد تنها یک سالن اصلی و دو پلا토، الیگودرز یک سالن

اصلی و دو پلا토، بروجرد یک سالن اصلی و دو پلا토، دلفان یک سالن

اصلی، کوه‌دشت یک سالن اصلی و یک پلا토 و رومشکان نیز یک سالن

اجتماعات دارد.

نفر شب را در استان مانندند. این درحالی‌است که در

سال ۹۷، در ایام نوروز بیش از سه‌میلیون نفر گردشگر

وارد استان شدند و ۵۰۰هزار نفر، حداقل یک شب

در هتل و مهمان‌پذیرهای بخش خصوصی اقامت

داشتند.

این در حالی است که صنعت نوپای گردشگری لرستان

که پس از سال‌ها تلاش و برنامه‌ریزی به همت مردم و

مسؤولان نفس‌های تازه‌ای گرفته بود، حالا با تجربه تلخ

سیلاب و کرونا خسارات زیادی را متحمل شده‌است.

هرچند با همه این سختی‌ها گردشگری این استان دارد

آرام‌آرام جان می‌گیرد. به گفته اسکندر فلاح‌وند، ظرفیت

تخت‌ها ۳۰درصد افزایش داشته و پروژه‌های بسیاری

هم در دست اجراست تا گردشگری لرستان با عبور از

این بحران‌ها به رونق پیشین خود بازگردد. بااین حال

دو سال اخیر و فشارهای کرونایی و محدودیت‌های

تردد بخشی از درآمد استان را کاهش داده‌است.

سرمایه‌گذاری در این بخش به‌طور حتم می‌تواند گره

بیکاری استان را کاهش داده و وضعیت مهاجرفرستی

استان را از صدر جدول به پایین بکشاند و حتی موجب

مهاجرت معکوس به لرستان شود.

تأسیسات گردشگری خسارت وارد شد که از این میزان،

حدود ۵۰۰میلیارد ریال آثار تاریخی دچار آسیب شدند.

براساس آمار ارائه‌شده از سوی اداره کل میراث

فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان سال

گذشته با وجود وقوع سیل و شیوع کرونا، ۹۷۰هزار نفر

گردشگر به لرستان سفر کردند که از این تعداد ۱۱۵هزار

خطر بافت فرسوده جدی گرفته نمی‌شود

این آمارها را مرور کنید؛ لرستان یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر جمعیت دارد که ۶۱/۳ درصد آن شهرنشین هستند. تا سه سال پیش ۴۰ درصد مساحت شهری لرستان در بافت‌های فرسوده قرار داشته‌است. آماري تکان دهنده از میزان سکونت در بافت‌های فرسوده این استان. مسؤولان استانی آمارهای جزئی‌تری از این موضوع هم منتشر کرده‌اند، آن‌طور که آنها

می‌گویند ۳۸۶هزار نفر از جمعیت استان لرستان در بافت‌های ناکارآمد میانی، سکونتگاه‌های غیررسمی (حاشیه‌نشینی) و بافت‌های تاریخی استان سکونت دارند. مساحت بافت‌های ناکارآمدکشور ۱۴۰هزارو

۷۶۷هکتار است که سهم لرستان از این رقم ۲۰۵۱هکتار

معادل ۱۴ درصد مساحت استان است که به تفکیک

شامل ۳۴۳هکتار بافت تاریخی، ۸۰۷هکتار بافت

ناکارآمد میانی و ۹۰۱هکتار سکونتگاه غیررسمی است.

از مجموع ۲۲۰۰هکتار بافت ناکارآمد، ۱۱۰۰هکتار

آن را سکونتگاه‌های غیررسمی (حاشیه‌نشینی)

در ۴۰محله در پنج شهر خرم‌آباد، بروجرد، دورود،

کوه‌دشت و الیگودرز تشکیل داده‌است.

۳۵۰هکتار بافت فرهنگی تاریخی در بیش از ۱۲محله

در دو شهر خرم‌آباد و بروجرد وجود دارد و بقیه معادل

۸۰۰هکتار را بافت‌های ناکارآمد میانی در ۹ شهر استان

تشکیل داده‌است. در کل استان، ۷۸۰هکتار بافت

ناکارآمد میانی وجود دارد که قبل از تصویب ملی طرح

بازآفرینی در سال ۹۳، جزو بافت فرسوده بودند اما

در حال حاضر با نام بافت ناکارآمد میانی محسوب

شده‌اند.

لرستان، سرزمین پل‌های تاریخی ایران است. تعدد بالای پل

استان، نشان از وجود نهرها و روزهای پرآب در این استان از

انسانی و تغییراتی که همواره به نام توسعه در این استان ش

لرستان یکی از مناطق بحرانی به لحاظ سیلاب در کشور ش

ادعا سیل‌های ویرانگر در چند سال گذشته است که هنوز

می‌توان در اقتصاد و کشاورزی و البته معیشت مردمان این ا

در سیل ۹۸ لرستان، آب آشامیدنی ۶۷۹روستا و ۱۵شهر، ش

شبکه دیتای ۳۰روستا، گاز ۱۷۳روستا و سه شهر و راه ۸۷۰روست

ب

بحران در کمین لرستان است

لرستان، سرزمین پل‌های تاریخی ایران است. تعدد بالای پل استان، نشان از وجود نهرها و روزهای پرآب در این استان از انسانی و تغییراتی که همواره به نام توسعه در این استان ش لرستان یکی از مناطق بحرانی به لحاظ سیلاب در کشور ش ادعا سیل‌های ویرانگر در چند سال گذشته است که هنوز می‌توان در اقتصاد و کشاورزی و البته معیشت مردمان این ا در سیل ۹۸ لرستان، آب آشامیدنی ۶۷۹روستا و ۱۵شهر، ش شبکه دیتای ۳۰روستا، گاز ۱۷۳روستا و سه شهر و راه ۸۷۰روست